

КОМПОЗИЦІЯ ОБКЛАДИНКИ ЖУРНАЛЬНОГО ВИДАННЯ: ТИПОЛОГІЧНО-ЖАНРОВИЙ АСПЕКТ

Мета роботи полягає у вивченні та порівняльному аналізі обкладинок тематичних журналів з використанням жанрової специфіки періодичного видання щодо формування композиції зовнішньої форми видавничої продукції. **Методологія** дослідження полягає у комплексному аналізі обкладинки журнального видання як джерело візуалізації жанрова приналежності видавничої продукції та принципи використання різних елементів під час створення композиції обкладинки. **Наукова новизна.** Полягає у розкритті поєднання під час формування обкладинки журнального видання стійкості композиції, тобто створення стандартної схеми та врахування тематико-жанрової специфіки видавничої продукції. **Висновки.** Таким чином, обкладинка журнального видання – це є відповідність зовнішньої форми журналу до організованого змісту, формату, жанру та індивідуальних особливостей видання. Важливим елементом є макет номера, який точно показує розміщення текстів та ілюстрацій, заголовків, рубрик тощо. Верстка сприяє вираженню ідеї за допомогою технічних і художніх засобів. Композиційні елементи демонструють особливості мови дизайну обкладинки періодичного видання. Графічні ознаки шрифтових елементів впливають на художній образ видавничого продукту, шрифт пов'язує з іншими елементами (зображальними, декоративними). Отже, специфіка декоративних елементів полягає не тільки у наданні елементам журналу потрібних акцентів, виділенні, відокремленні матеріалів, а й у систематизації концепції обкладинки видання. Отже, варто враховувати особливості жанрової композиції періодичного видання, що дасть можливість споживачеві отримати інформацію про видавничий продукт.

Ключові слова: тематико-жанрова композиція, періодичне видання, обкладинка, журнал, видавничая продукція.

Горова Даша Сергеевна, студент магистратуры Национальной академии руководящих кадров культуры и искусств

Композиция обложки журнального издания: типологическо-жанровый аспект

Цель работы заключается в изучении и сравнительном анализе обложек тематических журналов с использованием жанровой специфичности периодического издания по формированию композиции внешней формы издательской продукции. **Методология** исследования заключается в комплексном анализе обложки журнального издания как источник визуализации жанровая принадлежности издательской продукции и принципы использования различных элементов при создании композиции обложки. **Научная новизна.** Заключается в раскрытии сочетания при формировании обложки журнального издания устойчивости композиции, то есть создание стандартной схемы и учета тематико-жанровой специфичности издательской продукции. **Выводы.** Таким образом, обложка журнального издания - это соответствие внешней формы журнала к организованному содержанию, формата, жанра и индивидуальных особенностей издание. Важным элементом является макет номера, который точно показывает размещение текстов и иллюстраций, заголовков, рубрик и тому подобное. Верстка способствует выражению идеи с помощью технических и художественных средств. Композиционные элементы демонстрируют особенности языка дизайна обложки периодического издания. Графические признаки шрифтовых элементов влияют на художественный образ издательского продукта, шрифт связывают с другими элементами (изобразительными, декоративными). Итак, специфика декоративных элементов заключается не только в предоставлении элементам журнала нужных акцентов, выделении, отделении материалов, но и в систематизации концепции обложки издания. Итак, следует учитывать особенности жанровой композиции периодического издания, что позволит потребителю получить информацию о издательский продукт.

Ключевые слова: тематико-жанровая композиция, периодическое издание, обложка, журнал, издательская продукция.

Gorova Dasha, Master of the National Academy of Culture and Arts Management

Magazine cover design: typological-genre aspect

The purpose of the work is to study and compare the covers of thematic journals using the genre specificity of the periodical on the formation of the composition of the external form of publishing products. **The methodology** of the study consists in a comprehensive analysis of the cover of the magazine publication as a source of visualization of the genre of publishing products and the principles of using different elements during the creation of the cover composition. **Scientific novelty** consists in uncovering the combination during the formation of a cover magazine edition of the stability of the composition, that is, the creation of a standard scheme and taking into account the thematic-genre specificity of publishing products. **Conclusions.** Thus, the cover of the magazine edition is the correspondence of the exter-

nal form of the magazine to the organized content, format, genre and individual features of the publication. An important element is the layout of the room, which accurately shows the placement of texts and illustrations, titles, headings, etc. Makeup promotes the expression of the idea with the help of technical and artistic means. Compositional elements demonstrate the features of the language of the cover design of the periodical. Graphic features of font elements affect the artistic image of the publishing product, the font is associated with other elements (figurative, decorative). Thus, the specificity of decorative elements consists not only in providing the elements of the journal with the necessary accents, selection, separation of materials, but also in systematizing the concept of the cover of the publication. Consequently, it is necessary to take into account the features of the genre composition of the periodical, which will enable the consumer to obtain information about the publishing product.

Keywords: thematic-genre composition, periodical, cover, magazine, publishing products.

Актуальність теми дослідження полягає у розкритті поєднання під час формування обкладинки журнального видання стійкості композиції, тобто створення стандартної схеми та врахування тематико-жанрової специфіки видавничої продукції.

Аналіз досліджень та публікацій. Композиція друкованого видання на сьогодні є одним з важливих напрямів вивчення як на практичному, так і на теоретичному рівнях. Теорією композиції видавничої продукції займалися В. Фаворський, А. Сидоров, В. Ляхов. До того ж висловлювання та думки з вищезазначеного питання є досить розрізнені.

Мета роботи полягає у вивченні та порівняльному аналізі обкладинок тематичних журналів з використанням жанрової специфіки періодичного видання щодо формування композиції зовнішньої форми видавничої продукції.

Виклад основного матеріалу. Гармонійне поєднання слів й ілюстрацій особливо важливо на обкладинці. Вона виконує дві головні функції: показує концепцію видання і демонструє за допомогою дизайну інтелектуальний рівень його змісту. Існує також точка зору, що призначення обкладинки більш індивідуальні, ніж інтелектуальні особливості видання. При цьому необхідно, щоб обкладинка могла миттєво надати споживачеві інформацію про видання. Композиція друкованого видання – організація різномірних елементів художньої форми, що розташовує і співвідпорядковує їх, надає виданню єдність і цілісність. Щоб створити композицію друкованого видання, потрібно його організувати таким чином, щоб воно сприймалося цілісно у змістовому та художньому планах відповідно до теорії тристороннього аналізу [1].

Під час формування зовнішньої форми друкованого видання нерідко користуються термінами «конструювати», «моделювати», «проектувати» що цілком відповідає значенню цих термінів:

- конструювати – створювати модель у певному алгоритмі, розкрити властивості певного матеріалу завдяки формі, що відповідає змісту;
- моделювати – створювати модель, взірцевий примірник, яку складати на основі того, що беруть за основу;
- проектувати – розробляти проект, тобто робити попередні розрахунки, необхідні для виготовлення чогось, втілювати задум, конструювати, моделювати.

Структура, як внутрішня будова елементів видання, за визначеними законами зв'язує складові частини у єдине ціле, визначає місце кожного з них на сторінці, у виданні [2, 36].

Як зазначає В. Іванов [3, 13-15], стійка композиція номера – один з основних компонентів довготривалої моделі журнального видання. Стабільність в оформленні пов'язана зі змістом, тематикою і жанровою структурою журналу. Звісно, головне – це зміст матеріалів. Саме він визначає форму публікацій, характер і стиль верстки, способи й засоби технічного оформлення. Зміст матеріалів номера обумовлює як окремі елементи їх оформлення, так і взаємозв'язок, організацію в єдине ціле. Між змістом і формою журналу існує постійний взаємозв'язок.

Основні принципи композиції:

- повторення цілого в її частинах, основна ознака, яка стверджує цілісність композиції, якою повинні володіти всі її елементи;
- підпорядкованість, яка означає впорядкованість всіх елементів або груп, що забезпечує певну послідовність сприйняття композиції;
- співмірність як встановлення єдиної міри порівняння ознак, елементів або їх груп в композиції, щоб допомогти читачеві зрозуміти єдину закономірність частин.
- рівновага–врівноваженість всіх частин цілого щодо просторових осей.

Стійкість типологічно-жанрової композиції видання виробляє в читача своєрідну модель очікування, тобто поліпшує ознайомлення з матеріалами номера, привчає шукати матеріали на звичному місці, виробляє готовність сприймати публікації номера в добре знайомих і звичних формах. Стійкість композиції ще не означає створення жорсткої, стандартної її схеми. Принцип тематичної та

жанрової структури полягає в тому, що кожна полоса, розділ, добірка мають бути змістовними, композиційно завершеними. Матеріали номера слід розташовувати в точно придуманому, організованому порядку. Не тільки зміст окремих матеріалів, а й їх співвідношення, пропорції, розташування є важливими факторами і мають заздалегідь продумані.

Верстка та оформлення сприяють вираженню ідеї за допомогою художньо-дизайнерських засобів. Завдяки оформленню повідомлення набуває здатності впливати на читача ще до прочитання, викликаючи у нього бажання ознайомитися з матеріалом.

Складну форму об'єднання елементів оформлення, яка забезпечує цілісність, архітектонічність журнальної сторінки та видання в цілому можна назвати моделлю. Прикладом об'єднання подібного рівня можна назвати заголовний комплекс, до складу якого входять різнохарактерні за призначенням елементи (титольний шрифт, лінійки, зображальні та пробільні елементи).

За ДСТУ 3017-95 [4, 2] журнал (часопис) - періодичне журнальне видання, яке виходить під постійною назвою, має постійні рубрики, містить статті, реферати, інші матеріали з різних громадсько-політичних, наукових, виробничих та інших питань, літературно-художні твори, ілюстрації, фотографії.

Дизайн номеру сприяє вираженню ідеї з допомогою художніх і технічних засобів. Мета оформлення журналу – яскраво і просто подати інформацію. Дизайнерське рішення щодо оформлення журналу – повністю залежить від матеріалу.

Основним завдання дизайнера є:

- систематизувати зміст, виокремити найважливіший матеріал;
- спрямувати увагу користувача на пріоритетні статті у номері журналу;
- надати матеріалу виразності засобами дизайнерських рішень для кращого сприйняття інформації.

Для цього необхідно дотримуватись наступних вимог:

- оформлення має відповідати змістові;
- текст не повинен втомлювати очі;
- оформлення за законами естетики [5, 16].

Класифікують журнали за такими ознаками: читацькою аудиторією, місцем видання, характером інформації, видавничим органом, мовою, тематичною спрямованістю, цільовим призначенням.

До того ж журнали поділяють на три рівня сприйняття читачами:

- інформація для всіх;
- інформація для широкого кола читачів;
- наукова і спеціальна інформація.

За Законом України «Про інформацію» [6, 15] зазначається:

Інформаційна продукція – матеріалізований результат інформаційної діяльності, призначений для задоволення потреб суб'єктів інформаційних відносин. Інформаційною послугою є діяльність з надання інформаційної продукції споживачам з метою задоволення їхніх потреб.

За законом «Про видавничу справу» [7], суб'єктами видавничої справи є: видавці, виготовлювачі, розповсюджувачі видавничої продукції. На основі цього необхідно зазначити, що до типоформуючих ознак журналу належать: видавець (засновник), мета та завдання, читацька аудиторія; до вторинних – авторський склад, внутрішня структура, жанри, оформлення; до формальних – періодичність, обсяг, тираж.

Однією з важливих ознак журнальної періодики є читацька аудиторія, необхідно враховувати її вплив на тип видання, який є багатограним та пояснюється великою соціальною значущістю і складністю категорії «читач».

Спеціалізовані журнали мають специфічний поділ на розділи, що визначається типом видання та цільовим призначенням. Наприклад, журнал який має широке коло читачів, що цікавляться декором в інтер'єрі з екологічних матеріалів рис. 1., який потішить читачів цікавими матеріалами з оздоблення і декорування помешкання, а також ознайомить із сучасними трендами.

Рис.1 Обкладинка журналу «Dekoratorium»

До того ж структура спеціальних видань досить одноманітна, усе ж вона має свої особливості, властиві кожному типу видання. Так, приміром, спеціалізовані журнали мають поділ на розділи та рубрики, а деякі наукові журнали часто взагалі не мають поділу на розділи. Наприклад, обкладинка журналу «Domus Design» рис. 2, де основні рубрики подано на обкладинці.

Рис. 2 Обкладинка журналу «Domus Design»

Domus Design – видання про дизайн, який існує на ринку видавничої продукції понад десять років. За цей період журнал завоював повагу і став популярним серед провідних українських і зарубіжних архітекторів, дизайнерів, декораторів та всіх, захоплених дизайном. У кожному номері ексклюзивні інтерв'ю, проекти будинків і квартир, реалізовані роботи українських і світових дизайнерів. Domus Design розміщує статті щодо сучасних тенденцій інтер'єрного і предметного дизайну, актуальних арт-новин та подій, що відбуваються у світі архітектури та дизайну.

Критерію спеціалізації журналів:

- вікова категорія (наприклад, спеціалізовані журнали);
- читацька аудиторія;
- життєві потреби;
- дозвіллієві уподобання;
- фаховість [5, 63].

Професійні журнали спрямовані на фахівців певної сфери діяльності наприклад, для дизайнерів, для фахівців з реклами тощо. Журнал відрізняється від газети, перш за все, наявністю обкладинки, на якій розміщуються логотип, анонси, ілюстрації. Обкладинка видання – це зовнішнє покриття видання, що з'єднується з блоком без форзаців (ДСТУ 3018-95) [4, 8].

Як зазначають фахівці з видавничої справи [8, 45], обкладинка журналу покликана рекламувати його зміст. Основним завдання будь-якого періодичного видання є – виділити його серед багатьох інших. Журнальні видання максимально використовують першу сторінку обкладинки для його популяризації.

До того ж першу сторінку обкладинки не продають під рекламу, тому що для будь-якого видавця через гарну обкладинку із зазначеними темами статей номера залучається більше читачів, у першу чергу тих, хто купує видання нерегулярно.

Галузеві, відомчі, наукові та інші малобюджетні журнали, які не піклуються про продаж через систему розповсюдження (адже вони мають обмежене, але постійне коло читачів) приділяють обкладинці значно менше уваги: вона може бути надрукована в один колір, не містити зображень та декоративних елементів тощо. Інша справа, коли видавництво випускає масовий журнал з цікавою для широкого кола читачів. [9, 32].

Слід зазначити, що на сьогодні видавцям необхідно застосовувати спеціальні методи, щоб виділитися серед інших журналів:

– підвищити якість опублікованого матеріалу, запросити відомих, талановитих авторів та фотографів;

– проводити конкурси та лотереї в рамках видання;

– зробити більш привабливою обкладинку журналу [10, 53].

Найпростіший і найдешевший спосіб – додаткове оформлення обкладинки, наприклад, зробити її незвичайною за допомогою додаткових дизайнерських розробок, а також завдяки різним засобам друку, наприклад: флуоресцентними фарбами, тиснення фольгою тощо. Але треба пам'ятати, що будь-яка відмінність від традиційної обкладинки – це і технологічні труднощі, і додаткові фінансові витрати.

Використовуються й складні у поліграфічному виконанні обкладинки («обкладинки–розкладачки») різного формату і кількості згинів. Плануючи видання з такою обкладинкою, варто все ретельно порахувати, щоб збільшення вартості виробництва не звело до нуля доходи, отримані від продажу збільшеної рекламної площі [5, 67].

Один із варіантів такої обкладинки – це обкладинка з додатковим клапаном, де можна розмістити інформацію, яку з певних причин неможливо надрукувати на першій шпальті журналу, але при цьому необхідно донести до читача.

Обкладинка з першою сторінкою, що розкривається є найбільш «модним» сучасним рішенням, адже дозволяє без проблем розмістити рекламу на першій сторінці обкладинки видання. Треті та четверті сторінки обкладинки, що розкриваються, також зустрічаються у журнальних виданнях. Мета – збільшення площі сторінок обкладинки, які продаються під рекламу [11, 150].

Висновки. Таким чином, обкладинка журнального видання – це є відповідність зовнішньої форми журналу до організованого змісту, формату, жанру та індивідуальних особливостей видання. Важливим елементом є макет номера, який точно показує розміщення текстів та ілюстрацій, заголовків, рубрик тощо. Верстка сприяє вираженню ідеї за допомогою технічних і художніх засобів. Композиційні елементи демонструють особливості мови дизайну обкладинки періодичного видання. Графічні ознаки шрифтових елементів впливають на художній образ видавничого продукту, шрифт пов'язує з іншими елементами (зображальними, декоративними). Отже, специфіка декоративних елементів полягає не тільки у наданні елементам журналу потрібних акцентів, виділенні, відокремленні матеріалів, а й у систематизації концепції обкладинки видання. Отже, варто враховувати особливості жанрової композиції періодичного видання, що дасть можливість споживачеві отримати інформацію про видавничий продукт.

Література

1. Шевченко В. Е. Типологія сучасних журналів – засіб вивчення світогляду суспільства. URI: <http://journalib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=1990> (дата звернення: вересень 2018).
2. Газетное оформление. Теория и практика моделирования. Москва: Из-во Моск. ун-та, 1981. 86 с.
3. Иванов В.Ф. Техніка оформлення газети: Курс лекцій: Навч. посібник для студ. фак. журналістики. Київ: Знання, 2000. 222 с.
4. Видання. Поліграфічне виконання. Терміни та визначення: ДСТУ 3018-95. Київ. Держстандарт України, 1995. 21 с.

5. Кріс Фрост Дизайн газет і журналів. Школа видавничого і медіабізнесу. Москва, 2012 232 с.
6. Про інформацію : Закон України, 2 жовт. 1992 р. *Голос України*. 1992. 22 жовт.
7. Про видавничу справу : Закон України, 5 черв. 1997 р. *Голос України*. 1997. – 22 лип.
8. Тимошик М.С. Видавнича справа та редагування: Курс лекцій. У 2-х ч. Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ, 2002
9. Шевченко В. Е. Видавнича марка (логотип) як показник стилю друкованого видання: Текст лекції для студентів Інституту журналістики. Київ: Інститут журналістики, 2003. 32 с.
10. Большаков М.В. Декор и орнамент в книге. Москва: Книга, 1990. 157с., ил.
11. Ів Аньєс Підручник із журналістики: Пишемо для газет. Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2013. 544 с.

References

1. Shevchenko V. E. Typology of modern journals - a tool for studying the outlook of society. URI:<http://journlib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=1990>
2. Newspaper design. Theory and practice of modeling (1981): Sb. Articles. (86 p.) Moscow: From Moscow Un-ta [in Russian].
3. Ivanov V.F. (2000). The technique of newspaper design: The course of lectures: A manual for students of the faculty of journalism. Kyiv: Znannya [in Ukrainian].
4. Edition. Polygraphic execution. Terms and definitions: DSTU 3018-95. (1995).Kyiv. State Standard of Ukraine [in Ukrainian].
5. Chris Frost (2012).Designing newspapers and magazines. School of publishing and media business. Moscow [in Russian].
6. About information: Law of Ukraine, October 2. 1992. Holos Ukrainy [in Ukrainian].
7. On publishing business: Law of Ukraine, June 5. 1997. Holos Ukrainy [in Ukrainian].
8. Tymoshik M.S. (2002). Publishing and editing: Course of lectures. In 2 hours. Kiev: Kyiv National Taras Shevchenko University [in Ukrainian].
9. Shevchenko V.E. (2003).Publishing mark (logo) as indicator of the style of the printed edition: Text of the lecture for students of the Institute of Journalism. Kyiv: Institute of Journalism [in Ukrainian].
10. Bolshakov M.V. (1990)..Decor and ornament in the book. Moscow: Book [in Russian].
11. Ів Аньєс (2013). Journalism Handbook: Let's write for newspapers. Kyiv: Publishing House "Kyiv-Mohyla Academy" [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 17.10.2018 р.

UDC 7.012:7.03

Hurenko Maryna

graduate student of Kiev National University
of the Culture and Arts
ORCID: 0000-0001-8442-5396
marinagurenko@yahoo.com

LIGHTING AND COLOR SOLUTIONS FOR INTERIORS, MADE IN THE STYLE DIRECTION OF "GLAMOUR"

Purpose of the article. Clarity of the color palette and the means of lighting for the interior in glamorous stylistics. **Methodology.** General scientific (analysis, synthesis, generalization, etc.) of art analysis were used. **Scientific novelty.** The glamour in the interior was considered from the experimental side, and the methods of applying color and light were defined, serving as the primary artistic and decorative accents in the design concepts of the chosen sample. The idea of glamour interior is formulated, by the research of stylistic features of which, its modern trends ("digital baroque," "glamorous" neoclassic, glamorous "Provence," oriental glamour, "fashion" glamour) are determined. **Conclusions.** In the article, the primary color trends in the modern, glamorous interior and the ways of the extensive use of light and its relationship with color were considered. In connection with the fact, that glamour seeks to create a unique impression, the accents in favor of color and light effects are the first for interiors above the mentioned direction.

Key words: color, lighting, glamour, interior, design.

Гуренко Марина Олександрівна, аспірантка Київського національного університету культури і мистецтв

Освітлення і кольорові рішення інтер'єрів, виконаних у стильовому напрямі «гламур»

Мета роботи. Висвітлення кольорової палітри і засобів освітлення для інтер'єру в гламурній стилістиці. **Методологія** дослідження. Використано загальнонаукові методи (аналіз, синтез, узагальнення,